

Міністерство внутрішніх справ України
Харківський національний університет внутрішніх справ
Сумська філія

ПРАВОВА НАУКА І ДЕРЖАВОТВОРЕННЯ В УКРАЇНІ У КОНТЕКСТІ ІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ

**Матеріали
XIV Міжнародної науково-практичної конференції
(19-20 травня 2023 року)**

Суми – 2023

УДК 34
ББК 67
Р66

Рекомендовано до друку вченою радою Сумської філії Харківського національного університету внутрішніх справ, протокол № 5 від 17 травня 2023 року

Редакційна колегія:

Лукаш С. С., доктор юридичних наук, професор (голова редколегії);

Василенко В. А., кандидат філологічних наук, доцент;

Дуравкіна Н. І., кандидат юридичних наук, доцент;

Лук'янихіна О. А., кандидат економічних наук, доцент;

Панасюк О. В., доктор юридичних наук, доцент

Р66 Правова наука і державотворення в Україні в контексті інтеграційних процесів: матеріали XIV Міжнародної науково-практичної конференції (19-20 травня 2023 року, м. Суми) / Сумська філія Харківського національного університету внутрішніх справ. Суми: СФ ХНУВС, 2023. 373 с.

Збірник містить тези доповідей учасників XIV Міжнародної науково-практичної конференції «Правова наука і державотворення в Україні в контексті правової інтеграції» з проблем юриспруденції, економіки, філософії, історії, психології, лінгвістики, освіти, євроінтеграції на шляху сучасного державотворення в Україні. Матеріали викладені в авторській редакції з незначними коректорськими правками. Відповідальність за точність поданих фактів, цитат, цифр і прізвищ несуть автори.

УДК 34
ББК 67

Електронна копія збірника безоплатно розміщується у відкритому доступі на сайті Сумської філії Харківського національного університету внутрішніх справ (<http://www.univd.edu.ua>) у розділі «Наукова діяльність», сторінка «Матеріали науково-практичних конференцій»), а також у репозитарії ХНУВС (<http://dspace.univd.edu.ua/xmlui/>)

© СФ ХНУВС, 2023

УДК 94 (477)

Валерій Миколайович ВЛАСЕНКО,

доцент кафедри історії Сумського державного університету, кандидат історичних наук, доцент

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-2220-2239>

Максим Володимирович ЗЬОМЕНКО,

студент Сумського державного університету

СОЦІАЛЬНИЙ ПОРТРЕТ СПІВРОБІТНИКІВ МІНІСТЕРСТВА ПРЕСИ І ПРОПАГАНДИ УНР

(за матеріалами фонду 1113 ЦДАВО України)

Важливою складовою процесу державотворення в будь-якій країні є національна преса та пропаганда. Значною мірою завдяки їй формуються національна ідентичність, уявлення про кордони та територію, національний історичний міф, відбувається поділ сусідніх народів на «друзів» та «ворогів». В умовах Української революції 1917-1921 рр. та ведення військових дій проти білих і червоних Директорія й Уряд УНР надавали великого значення пропаганді, оскільки необхідно було мобілізувати всі сили на боротьбу за збереження національної держави та популяризації української національної ідеї серед європейських держав.

З цією метою у грудні 1918 р. було створене управління преси й інформації, яке згодом перетворилося на Міністерство преси і пропаганди УНР. Донині діяльність цієї інституції не знайшла висвітлення. Тому важливими є документи і матеріали фонду 1113 «Управління преси та інформації Української Народної Республіки, м. Київ, Вінниця, Рівне, Кам'янець Подільський» Центрального державного архіву вищих органів влади та управління України, які містять накази, звіти, рапорти, листи, довідки, персональні картки, анкети співробітників міністерства. Автором опрацьовано 30 анкет [1]. При дослідженні використано статистичний метод. Проаналізувавши анкети за 1919-1920 рр., автор сформулював наступні тези:

1. В анкетах, що заповнювалися під час вступу на роботу і мали стандартну форму, зазначалася інформація щодо дати і місця народження (або віку), сімейного стану, освіти, національності, віросповідання, відношення до військової служби тощо.

2. Більшість анкет стосуються Кам'янець-Подільського періоду УНР, тобто з березня 1919 р. по листопад 1920 р., коли це місто тимчасово стало столицею Української Народної Республіки. Як впливає з анкет, співробітників, які народилися у Кам'янці-Подільському, налічувалося 48 % від усього складу, у Подільській губернії – 16 %, в інших регіонах України – 36 %. Тобто більшість урядовців набиралася із місцевих мешканців.

3. За національним складом абсолютну більшість працівників міністерства складали українці – 72 %, решту – євреї (24 %) та поляки (4 %).

4. Досить строкатим виявився вік працівників міністерства. Тих, хто

народився до 1880 р., налічувалося 24 % від загальної кількості співробітників (опрацьованих анкет), 1890-1895 рр. – 16 %, 1896-1899 рр. – 32 %, після 1900 р. – 28 %. Тобто більшість співробітників належала до молодшої вікової категорії. Молоді люди обіймали рядові посади, наприклад, рахівника, коректора, кур'єра, друкарки тощо, представники старшого покоління – вищі посади, наприклад, начальники відділу або департаменту, міністри та їх заступники.

5. Робота у міністерстві передбачала і відповідний освітній рівень. Більшість рядових співробітників мали середню (44%) і незакінчену вищу (40%), решта – вищу, що перевищувало загальний освітній рівень тогочасного українського суспільства.

Отже, наведені вище дані анкет співробітників Міністерства преси і пропаганди УНР показують певний узагальнений соціальний портрет урядовців періоду революції і можуть стати основою для подальших досліджень як щодо структури, функції та напрямки діяльності Міністерства преси і пропаганди УНР, так і порівняння соціального портрету співробітників інших міністерств УНР.

Список бібліографічних посилань:

1. Центральний державний архів вищих органів влади та управління України. Ф. 1113. Оп. 2. Спр. 114., 99 арк.